

LEHDISTÖTIEDOTE nro 50/26

Luxemburgissa 14.4.2026

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-590/23 | Pelham (Pastissin käsite)

Unionin tuomioistuin täsmentää pastissia koskevan poikkeuksen ulottuvuutta musiikin samplaamisen (sampling) yhteydessä

Tällä poikkeuksella pyritään varmistamaan oikeudenmukainen tasapaino tekijänoikeuden suojan ja taiteen vapauden suojan välillä

Pitkään kestäneessä riita-asiassa, jossa on kyseessä se, että saksalaisen Kraftwerk-yhtyeen musiikkikappaleesta otettiin näyte samplaamalla, unionin tuomioistuin täsmentää pastissia koskevan poikkeuksen, joka mahdollistaa tekijänoikeudella suojattujen teosten osien käytön ilman oikeudenhaltijoiden etukäteen antamaa lupaa, ulottuvuutta.

Unionin tuomioistuin toteaa erityisesti, että tämä poikkeus kattaa luomukset, joissa viitataan yhteen tai useampaan olemassa olevaan teokseen mutta poiketaan siitä tai niistä havaittavissa olevalla tavalla ja joissa käytetään tiettyjä sen tai niiden tekijänoikeudella suojattuja ominaispiirteitä, myös samplaamalla (sampling), tarkoituksena käydä näiden teosten välillä taiteellista tai luovaa vuoropuhelua, joka on tunnistettavissa sellaiseksi. Tämä vuoropuhelu voi tapahtua eri muodoissa, kuten kyseisten teosten avoimena tyylillisenä jäljittelynä, kunnianosoituksena niille taikka humoristisena tai kriittisenä vastakkainasetteluna kyseisten teosten kanssa.

Saksalainen Kraftwerk-musiikkiryhtye julkaisi vuonna 1977 äänitteen, joka sisälsi musiikkikappaleen ”Metall auf Metall”.

Yhtyeen kaksi perustajaa panivat Saksan tuomioistuimissa vireille menettelyt musiikkikappaleen ”Nur mir” kahta säveltäjää sekä vuonna 1997 (ja uudelleen vuonna 2004) julkaistujen äänitteiden, joilla kyseinen kappale ilmestyi, tuottajaa Pelham GmbH:ta vastaan. He¹ väittivät erityisesti, että viimeksi mainitut ovat loukanneet tekijänoikeuteen, jonka haltijoita he ovat äänitteiden² tuottajina, liittyvää lähioikeutta kopioimalla sähköisesti noin kahden sekunnin rytmisekvenssinäytteen (sample) musiikkikappaleesta ”Metall auf Metall” ja sisällyttämällä kyseisen näytteen, jota toistettiin peräjälkeen, musiikkikappaleeseen ”Nur mir”.

Kyseisessä oikeusriidassa, joka on jatkunut yli 20 vuotta,³ on vielä ratkaistava kysymys siitä, onko tämä samplaus sallittua 7.6.2021 lähtien pastissin käyttönä. Kyseisenä päivänä Saksassa tuli voimaan tekijänoikeutta ja äänitetuottajan oikeuksia koskeva poikkeus, jossa sallitaan julkaistun teoksen kappaleen valmistaminen, levitys ja yleisölle välittäminen karikatyyriissä, parodiassa tai pastississa.

Koska tämä poikkeus perustuu unionin oikeuteen,⁴ Saksan liittovaltion ylin tuomioistuin pyysi unionin tuomioistuinta täsmentämään pastissin käsitteen ulottuvuutta.

Unionin tuomioistuin vastaa, että pastissia koskeva poikkeus⁵ kattaa luomukset, joissa viitataan yhteen tai useampaan olemassa olevaan teokseen mutta poiketaan siitä tai niistä havaittavissa olevalla tavalla ja joissa käytetään tiettyjä sen tai niiden tekijänoikeudella suojattuja ominaispiirteitä, myös samplaamalla (sampling), tarkoituksena käydä näiden teosten välillä taiteellista tai luovaa vuoropuhelua, joka on tunnistettavissa sellaiseksi.⁶ Tämä vuoropuhelu voi tapahtua eri muodoissa, kuten kyseisten teosten avoimena tyylillisenä jäljittelynä, kunnianosoituksena niille taikka humoristisena tai kriittisenä vastakkainasetteluna kyseisten teosten kanssa.

Sen toteamiseksi, että kyseessä on käyttö pastississa, on riittävää, että henkilöt, jotka tuntevat olemassa olevan teoksen,

josta nämä elementit on lainattu, voivat tunnistaa, että kyseessä on pastissi. Näin ollen ei ole tarpeen todeta, että käyttäjän aikomuksena oli käyttää teosta pastississa.

Unionin tuomioistuin toteaa, että pastissia koskevan poikkeuksen tällaisella tulkinnalla varmistetaan oikeudenmukainen tasapaino taiteen vapauden suojan ja tekijänoikeuden suojan välillä ja taataan oikeusvarmuus.

Saksan liittovaltion ylimmän tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista sen käsiteltävänä oleva riita-asia ottaen huomioon unionin tuomioistuimen vastaukset. Saksan liittovaltion ylin tuomioistuin totesi ennakkoratkaisupyynnössään, että edellisessä oikeusasteessa⁷ esitettyjen toteamusten mukaan musiikkikappale ”Nur mir” sisältää taiteellisen vastakkainasettelun musiikkikappaleesta ”Metall auf Metall” otetun rytmisekvenssin kanssa eri musiikkigenressä, vaikka se tempon hidastumisesta ja rytmin eroavuudesta huolimatta on tunnistettavissa viittaukseksi alkuperäiskappaleeseen.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänä olevassa asiassa unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevyydestä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti ja siitä mahdollisesti laadittu tiivistelmä](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Jarosław Zasada ☎ +352 4303 2793.

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Europe by Satellite -sivustolla](#). ☎ +32 2 296 4106.

Pysykää kuulolla!

¹ Koska toinen heistä kuoli vuonna 2020, hänen oikeudenomistajansa on siitä lähtien ollut osapuolena riita-asiassa.

² Joihin sisältyy kappale ”Metall auf Metall”.

³ Unionin tuomioistuin on jo todennut vastauksena Saksan liittovaltion ylimmän tuomioistuimen samassa riita-asiassa esittämään aiempaan ennakkoratkaisupyntöön, että samplaus voi loukata äänitteen tuottajan oikeuksia, jos se toteutetaan ilman tämän lupaa. Äänitteestä otetun ääninäytteen käyttö muutetussa ja kuuntelemalla tunnistamattomassa muodossa ei kuitenkaan loukkaa näitä oikeuksia, vaikka tällaista lupaa ei olisikaan (ks. tuomio 29.7.2019, Pelham ym., [C-476/17](#); ks. myös lehdistötiedote nro [98/19](#)).

⁴ Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston [direktiivi 2001/29/EY](#). Kyseisen direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista kappaleen valmistamista ja yleisölle välittämistä koskeviin yksinoikeuksiin, kun kyseessä on käyttö karikatyyrissä, parodiassa tai pastississa.

⁵ Ks. direktiivin 5 artiklan 3 kohdan k alakohta. Unionin tuomioistuin täsmentää tässä yhteydessä, että kyseinen poikkeus ei muodosta kaatoluokkaa (Auffangtatbestand), joka kattaisi tekijänoikeudella suojatun aineiston kaikenlaisen luovan käytön.

⁶ Näin ollen pastissin käsite ei kata suojattujen teosten peiteltyä jäljittelyä eikä plagiointia.

⁷ Eli Hampurin osavaltion ylioikeus.